

הסברים

יחידה 1

1. התשובה הנכונה היא (2). הסבר:
 - תשובה 1: התשובה אינה מחלישה את המסקנה מכיוון שהדוגמה הנתונה מתייחסת לצמח מסוג אחר לגמרי, בזיליקום, בעוד מסקנתה של רונית עוסקת בנענע בלבד.
 - תשובה 2: התשובה מחלישה את המסקנה מכיוון שהיא מספקת הסבר אלטרנטיבי. הגדלת כמות המים נעשתה במקביל להסרת השמשייה, וייתכן שחשיפת הנענע לשמש היא שגרמה לצמח להתאושש.
 - תשובה 3: התשובה מחזקת את המסקנה מכיוון שהיא מביאה מקור נוסף המאשש את מסקנתה של רונית.
 - תשובה 4: התשובה אינה מחלישה את המסקנה מכיוון שמסקנתה של רונית נוגעת לצמח הנענע בכללותו, ואין משמעות לזן הצמח.

2. התשובה הנכונה היא (4). הסבר:
 - תשובה 1: התשובה מחלישה את המסקנה מכיוון שהיא מספקת הסבר אלטרנטיבי. העבודה עם בעלי חיים היא זו שתורמת לתחושת הרוגע והשלווה, ולא הסביבה השקטה.
 - תשובה 2: התשובה מחלישה את המסקנה מכיוון שהיא מספקת הסבר אלטרנטיבי. מגורים בסביבה שאינה צפופה הם אלו שתורמים להפחתת הלחץ ולרוגע, ולא מגורים בסביבה שקטה.
 - תשובה 3: התשובה מחלישה את המסקנה מכיוון שהיא מספקת הסבר אלטרנטיבי. העשן שנפלט מאגזוזי המכוניות הוא שגורם ללחץ רב יותר אצל תושבי העיר (ומכאן שבכפר רגועים יותר), ולא הסביבה השקטה.
 - תשובה 4: התשובה אינה מחלישה את המסקנה משום שמדובר ב"דעה הרווחת" ולא בנתון עובדתי עליו ניתן להסתמך.

3. התשובה הנכונה היא (1). הסבר:
 - תשובה 1: התשובה מחזקת את השערתה של רונית. אם הדג היפני ידוע כתוקפני במיוחד, אין פלא שדג הזהב קפץ מן האקווריום כאשר הוא התקרב אליו. על כן צודקת רונית בהשערתה שדג הזהב אכן פוחד מהיפני.
 - תשובה 2: התשובה מחלישה את השערתה של רונית מכיוון שהיא מספקת הסבר אלטרנטיבי. עפ"י תשובה זו, מסתבר שדג הזהב קופץ מן האקווריום גם כשמתקרב אליו הדג האפור וייתכן שזוהי תגובה קבועה של דג הזהב כל אימת שמתקרב אליו דג אחר, ולא מדובר בפחד ספציפי מהדג היפני.
 - תשובה 3: תשובה זו אינה רלוונטית להשערה. העובדה שהדג היפני אוכל אצות לא תורמת לנו מאום בבדיקת השערתה של רונית.
 - תשובה 4: התשובה מחלישה את השערתה של רונית מכיוון שהיא מספקת הסבר אלטרנטיבי. הקפיצה של דג הזהב מתוך האקווריום החוצה נועדה בכדי להגשים משאלות, ולא נבעה מפחד מפני הדג היפני.

4. התשובה הנכונה היא (3). הסבר:
 - תשובה 1: התשובה מחזקת את מסקנתה של שלומית. לאכילת בננות יש השפעה חיובית על המוח בזמן לחץ, ולכן אכילת בננות גורמת לעלייה בציונים, בדיוק כפי שהסיקה שלומית.
 - תשובה 2: תשובה זו אינה רלוונטית למסקנה. העובדה כי בשנה הקודמת אכלו כל התלמידים פירות יבשים בזמן הבחינה אינה מלמדת על מסקנתה של שלומית, המדברת על אכילת הבננות וההשפעה שלהן על הציונים בשנה הנוכחית.

תשובה 3: תשובה זו מחלישה את המסקנה מכיוון שהיא מספקת הסבר אלטרנטיבי. הסיבה שבגינה עלו הציונים בשנה זו קשורה לרצונם של התלמידים לזכות בטיסה לחו"ל, והיא אינה קשורה לאכילת הבננות.
תשובה 4: תשובה זו אינה רלוונטית למסקנה. התשובה מתייחסת לאכילת תפוחים (ולא בבנות) וכן לירידה בציונים (ולא לעלייה), ואין כאן כדי ללמדנו על מסקנתה של שלומית.

5. התשובה הנכונה היא (2). הסבר:

נתון זה מחליש את שתי המסקנות. מסקנה א' מוחלשת מכיוון שלטענתה, הקרבה לים היא זו היוצרת זיקה למוסיקה, ואילו נתון זה מביא לנו כדוגמה את העיר באר-שבע, שאומנם מרוחקת מהים אך דרים בה מספר רב מאוד של מוסיקאים יחסית לאוכלוסייה. מסקנה ב' מוחלשת אף היא מאחר ולפי מסקנה זו בערים ששמן מתחיל באות ב' ישנם מעט מוסיקאים, אך הדוגמה שמובאת לנו מתייחסת לעיר באר שבע, ששמה מתחיל באות ב' ובכל זאת היא מאכלסת בתוכה מספר רב של מוסיקאים.

6. התשובה הנכונה היא (3). הסבר:

נתון זה מחליש את מסקנה א'. הנתון מציג לפנינו את העיר אשדוד השוכנת על שפת הים, אך בניגוד למסקנה א', קרובה זו לא יוצרת זיקה למוסיקה, ולראייה מספר המוסיקאים המועט יחסית לאוכלוסייה באשדוד. הנתון לא מחליש ולא מחזק את מסקנה ב' מכיוון שמסקנה זו מתייחסת אך ורק לערים ששמן מתחיל באות ב', ועל כן לא ניתן להסיק דבר לגבי אשדוד, ששמה מתחיל באות א'.

7. התשובה הנכונה היא (2). הסבר:

תשובה 1: התשובה מחלישה את המסקנה מכיוון שהיא מספקת הסבר אלטרנטיבי. הסיבה שבגינה נבחר רובי לכהונה נוספת לא קשורה לכך שהוא ראש מועצה מוצלח, אלא לכך שרוב הבוחרים הם בעלי קשר דם לרובי, ועל כן הם בחרו בו.
תשובה 2: התשובה מחזקת את מסקנתו של דוד. רובי התחרה על המשרה מול אישיות ציבורית פופולארית ומוערכת, ולמרות זאת הוא האדם שנבחר לראשות המועצה. מכאן שסביר להניח שרובי הוא אכן ראש מועצה מוצלח במיוחד.
תשובה 3: התשובה מחלישה את המסקנה מכיוון שהיא מספקת הסבר אלטרנטיבי. רובי אינו נבחר לתפקיד מפני שהוא מוצלח במיוחד, אלא בגלל שהמועמד השני למשרה נתפס שודד בנק, ולא נותרה ברירה אלא לבחור ברובי.
תשובה 4: התשובה אינה רלוונטית למסקנה. העובדה כי גבעת משה היא מועצה אזורית קטנה בנגב הצפוני לא מחזקת ולא מחלישה את מסקנתו של דוד, הקשורה לבחירתו של רובי לראשות המועצה.

8. התשובה הנכונה היא (4). הסבר:

תשובה 1: התשובה מחזקת את המסקנה. איניגו הפסיד לאיש במסכה השחורה, על אף שהאחרון היה עייף מאוד במהלך הקרב לאחר שטיפס על צוק גבוה.
תשובה 2: התשובה מחלישה את המסקנה מכיוון שהיא מספקת הסבר אלטרנטיבי. איניגו הפסיד לאיש במסכה השחורה לא בגלל שהוא סייף גרוע, אלא בגלל שהוא נלחם בו כאשר הוא אוחז בחרב בידו השמאלית, החלשה יותר.
תשובה 3: התשובה מחלישה את המסקנה. אומנם איניגו הפסיד לאיש במסכה השחורה, אך לאחר מכן הוא ניצח לבדו שישה חיילים, ועל כן סביר להניח שהוא אינו סייף גרוע.
תשובה 4: התשובה לא מחזקת ולא מחלישה את המסקנה. תשובה זו מספרת לנו לגבי האירוע שבעקבותיו החל איניגו להתאמן בסייף. מכיוון שלא נתון לנו המועד בו

החל להתאמן, ועד כמה הוא סמוך לקרב עם האיש במסכה השחורה, לא ניתן ללמוד דבר מתשובה זו לגבי המסקנה.

9. התשובה הנכונה היא (1). הסבר:

תשובה 1: התשובה אינה מחזקת ואינה מחלישה את המסקנה. העובדה שכל משקה בצבע צהוב עשיר בויטמין C אינה רלוונטית למסקנה שמתייחסת באופן ספציפי לויטמין C שנמצא בתוך מיץ תפוזים. אין לנו עניין בכל שאר המשקאות הצהובים.
תשובה 2: התשובה מחלישה את המסקנה מכיוון שהיא מספקת הסבר אלטרנטיבי. המרץ והעוררות שנגרמים משתיית מיץ תפוזים אינם כתוצאה מויטמין C שנמצא במיץ, אלא כתוצאה מכך שמי ששותה מיץ תפוזים מרבה להתעמל, וההתעמלות היא זו שממריצה את הגוף.
תשובה 3: התשובה מחלישה את המסקנה מכיוון שהיא מספקת הסבר אלטרנטיבי. המרץ והעוררות שנגרמים משתיית מיץ תפוזים אינם כתוצאה מויטמין C שנמצא במיץ. למעשה, כל כוס משקה (מכל סוג) בבוקר גורמת להאצת חילוף החומרים בגוף ולהענקת כוח וחיות.
תשובה 4: התשובה מחלישה את המסקנה מכיוון שהיא מספקת הסבר אלטרנטיבי. המרץ והעוררות שנגרמים משתיית מיץ תפוזים אינם כתוצאה מויטמין C שנמצא במיץ. משקה נוסף, עשיר בויטמינים, הנמצא במיץ תפוזים, הוא זה שמעורר את הגוף ואת הנפש.

10. התשובה הנכונה היא (2). הסבר:

תשובה 1: התשובה אינה מחזקת ואינה מחלישה את המסקנה. קנייה של חגורת הצלה אינה יכולה ללמד באם לגידי יש הרבה כסף או לא.
תשובה 2: התשובה מחזקת את המסקנה. העובדה כי גידי קנה גם מטוס פרטי מעידה בהכרח על כך שיש ברשותו כסף רב.
תשובה 3: התשובה מחלישה את המסקנה. גידי יכל להרשות לעצמו לקנות את הסירה בגלל שהוא משכן את ביתו בכדי להשיג מימון, ולא בגלל שיש ברשותו כסף רב.
תשובה 4: התשובה מחלישה את המסקנה. מאיר הסיק את מסקנתו על סמך דבריו של גידי. במידה וגידי שיקר, אין תוקף לדבריו, ומכאן שאין תוקף למסקנתו של מאיר.

11. התשובה הנכונה היא (4). הסבר:

תשובה 1: התשובה אינה רלוונטית למסקנה. אין משמעות למסקנה באם האנשים המבוגרים הגיעו ממשפחתה של שמרית או ממשפחתו של יואב.
תשובה 2: התשובה אינה רלוונטית למסקנה. המסקנה הוסקה אך ורק לגבי אנשים מבוגרים. העובדה כי רוב המוזמנים היו צעירים אינה קשורה לכך שסכומי הכסף הגדולים ניתנו ע"י מבוגרים.
תשובה 3: התשובה אינה רלוונטית למסקנה. גם אם רוב המוזמנים היו עשירים, עדיין ניתן לומר כי האנשים המבוגרים (ללא קשר לעושרם) הם אלו שנתנו את סכומי הכסף הגדולים, ומסקנתו של יואב נותרת בעינה.
תשובה 4: התשובה מחלישה את המסקנה מכיוון שהיא מספקת הסבר אלטרנטיבי. סכומי הכסף הגדולים, שקיבלו יואב ושמרית מהאנשים המבוגרים, ניתנו להם לא בגלל שאנשים מבוגרים הם עשירים יותר, אלא בגלל שאנשים מבוגרים הם נדיבים יותר.

12. התשובה הנכונה היא (2). הסבר:

תשובה 1: התשובה אינה רלוונטית להסברו של הדובר. ההסבר נוגע להצלחתה של מפלגת הירוקים בשנת 2006, שם השיגה 10% מהמושבים, ואילו התשובה מתייחסת לשנה אחרת לגמרי (96) ולאחוז מושבים נמוך יותר (5%) ואין היא יכולה ללמדנו לגבי הסברו של הדובר.

תשובה 2: התשובה מחזקת את מסקנתו של הדובר מכיוון שהיא שוללת הסבר אלטרנטיבי. ניתן לומר כי מפלגת הירוקים זכתה באחוז גבוה בגלל שהיא הייתה יחידה מסוגה בנוף הפוליטי במהלך הבחירות, ולא בגלל ברכת הרב. אולם, העובדה שהיא התמודדה מול מפלגה בעלת מצע פוליטי זהה, ועדיין זכתה לאחוז גבוה, שוללת הסבר חלופי זה.

תשובה 3: התשובה מחלישה את המסקנה מכיוון שהיא מספקת הסבר אלטרנטיבי. מפלגת הירוקים זכתה באחוז גבוה בגלל שהיא הובלה ע"י מנהיג כריזמטי ופופולארי, ולא בגלל ברכת הרב.

תשובה 4: התשובה מחלישה את המסקנה מכיוון שהיא מספקת הסבר אלטרנטיבי. מפלגת הירוקים זכתה באחוז גבוה מאחר ואצל ציבור הבוחרים חלה עלייה במודעות לאיכות הסביבה, ועל כן הם חשו צורך להצביע להם, ולא בשל הברכה שקיבלה המפלגה מהרב.

13. התשובה הנכונה היא (1). הסבר:

הנתון מחזק את מסקנה 1, מכיוון שהוא מספק דוגמה נוספת למדינה הנמצאת באפריקה וכמות רוכבי האופניים בה (10 לכל 1000) נמוכה מכמות הרוכבים במדינה אירופאית (100 לכל 1000). הנתון מחזק גם את מסקנה 2 מכיוון שהוא מספק דוגמה נוספת למדינה שטוחה, בה כמות רוכבי האופניים (10 לכל 1000) גבוהה מכמות הרוכבים במדינה תלולה (1 לכל 1000).

14. התשובה הנכונה היא (3). הסבר:

הנתון מחזק את מסקנה 1 מפני שהוא מספק דוגמה נוספת למדינה הנמצאת באירופה וכמות רוכבי האופניים בה (400 לכל 1000) גבוהה מכמות הרוכבים במדינה אפריקאית (1 לכל 1000). הנתון מחליש את מסקנה 2, מפני שהוא מספק דוגמה הפוכה למסקנה. שוויץ היא מדינה תלולה, בה כמות רוכבי האופניים (400 לכל 1000) גבוהה מכמות הרוכבים במדינה שטוחה (100 לכל 1000).

15. התשובה הנכונה היא (3). הסבר:

תשובה 1: התשובה מחזקת את המסקנה. תחת ניהולו של אביחי זכתה החברה בחוזה שירות יוקרתי, דבר שלא הצליח לעשות דניאל, המנכ"ל הקודם.
תשובה 2: התשובה מחזקת את המסקנה. תחת ניהולו של אביחי קיבלה החברה החלטה אסטרטגית חשובה, שסייעה בהשגת רווחים, החלטה שדניאל, המנכ"ל הקודם, לא השכיל לבצע.
תשובה 3: התשובה מחלישה את המסקנה. הצמיחה ברווחי החברה התרחשה אומנם תחת ניהולו של אביחי, המנכ"ל החדש, אך צמיחה זו מקורה בשתי עסקאות ענק שנחתמו ובוצעו דווקא בזמנו של דניאל, המנכ"ל הקודם. הקרדיט הולך לדניאל ומערער את המסקנה הטוענת לניהול גרוע מצדו.
תשובה 4: התשובה אינה רלוונטית למסקנה. אין לנו עניין במה שהתרחש בחברה ב-2004. אנו מעוניינים להשוות בין התקופה שבה שימש דניאל כמנכ"ל (2002) לתקופה בה הוחלף במנכ"ל חדש (2003).

16. התשובה הנכונה היא (3). הסבר:

תשובה 1: הנתון מחזק את המסקנה. העובדה כי במשך שנתיים לא מצא אלון לנכון לבקר את סבתא חיה מעידה על כך שלא אכפת לו כלל מסבתם, כפי שהסיק בני.

תשובה 2: הנתון מחליש את המסקנה מכיוון שהוא מספק הסבר אלטרנטיבי. אלון ניתק את הטלפון לבני לא בגלל שלא אכפת לו מסבתם, אלא בגלל שהיה עסוק בדבר חשוב ביותר, פיתוי המתנדבת החדשה בקיבוץ.
תשובה 3: הנתון לא מחזק ולא מחליש את המסקנה. המסקנה עוסקת במידת האכפתיות של אלון כלפי סבתא חיה, ועל כן מידע לגבי תפקודו של עידן, האח הנוסף, אינו רלוונטי למסקנה.
תשובה 4: הנתון מחליש את המסקנה מכיוון שהוא מספק הסבר אלטרנטיבי. אלון ניתק את הטלפון לבני לא בגלל שלא אכפת לו מסבתם, אלא בגלל שהיה בעיצומו של מבצע צבאי חשוב.

17. התשובה הנכונה היא (1). הסבר:

תשובה 1: התשובה מחלישה את המסקנה מכיוון שהיא מספקת הסבר אלטרנטיבי. הסיבה שבגינה נוסע בן למחנה אימונים באיסלנד אינה קשורה להעדפתו להתאמן בקור, אלא לרצונו להתאמן בסמוך לחברתו האיטלקית מזה 10 שנים.
תשובה 2: התשובה אינה רלוונטית למסקנה. אין משמעות למקום מגוריו הקבוע של בן, מכיוון שהמסקנה עוסקת במקום בו הוא מעדיף לערוך את מחנה האימונים שלו.
תשובה 3: התשובה אינה רלוונטית למסקנה. העובדה כי בן מעדיף מאכל קר (גלידה) על פני כל מזון אחר, לא אומרת שהוא גם מעדיף לערוך מחנה אימונים במקום קר.
תשובה 4: התשובה מחזקת את המסקנה. בן אכן מעדיף להתאמן בקור, והוא עושה זאת על סמך העובדה שקור קיצוני מסייע בבניית כושר אירובי.

18. התשובה הנכונה היא (3). הסבר:

תשובה 1: התשובה מחלישה את המסקנה מכיוון שהיא מספקת הסבר אלטרנטיבי. מסע הפרסום המאסיבי הוא זה שגרם לעלייה במכירות הנעליים, ולא העלייה במספר המתאמנים.
תשובה 2: התשובה אינה רלוונטית למסקנה. המסקנה עוסקת בעלייה במכירת נעלי הספורט, ואין כל קשר למצב המכירות של נעלי עקב.
תשובה 3: התשובה מחזקת את המסקנה. העלייה במכירות כדורי משחק מכל הסוגים, מלמדת אותנו שאכן חלה עלייה במספר המתאמנים בסוגי ספורט שונים, כפי שטוענת המסקנה.
תשובה 4: התשובה מחלישה את המסקנה מכיוון שהיא מספקת הסבר אלטרנטיבי. אכן חלה עלייה במכירת נעלי ספורט, אך לא בשל רצונם של הרוכשים לעסוק בספורט אלא בשל צו אופנתי חדש, הגורם לרוכשי הנעליים לצאת איתם לרקוד בדיסקוטקים.

19. התשובה הנכונה היא (1). הסבר:

תשובה 1: התשובה מחזקת את המסקנה. אנו מקבלים דוגמה נוספת למקרה בו השמעת מוסיקה קלאסית תורמת לריכוז. גם טייסים השומעים מוסיקה זו מבצעים את תפקידם בצורה טובה יותר, בדיוק כפי שקורה לרופאים בביה"ח "הגיא".
תשובה 2: התשובה אינה רלוונטית למסקנה. אנו מחפשים מצב בו השמעת מוסיקה קלאסית תלמד אותנו על איכות ביצועו של תפקיד מסוים, ועל כן סוג המוסיקה המושמע לתינוקות בכדי להרגיעם, אינו רלוונטי לנו.
תשובה 3: התשובה אינה רלוונטית למסקנה. המסקנה נוגעת בסוג המוסיקה המושמעת בעת ביצוע תפקיד, ועל כן סוג המוסיקה אותה שומעים בשעות הפנאי אינה רלוונטית לנו.
תשובה 4: התשובה מחלישה את המסקנה מכיוון שהיא מספקת הסבר אלטרנטיבי. שיעור הצלחת הניתוחים, הגבוה יותר בביה"ח "הגיא", אינו קשור לסוג המוסיקה המושמע בזמן הניתוח, אלא לכך שאל ביה"ח הזה מגיעים מקרים פשוטים יותר מאל ביה"ח "העמק".

20. התשובה הנכונה היא (4). הסבר:

- תשובה 1: התשובה אינה רלוונטית למסקנה. הסקר נערך לגבי משחק בלגו אצל סטודנטים בפקולטה להנדסה ואליהם גם מתייחסת המסקנה, ועל כן עובדה המתייחסת לפקולטה אחרת (משפטים) אינה משפיעה על המסקנה.
- תשובה 2: התשובה מחזקת את המסקנה. תוצאות הסקר התקבלו על אף שסטודנטים רבים ששיחקו בלגו בצעירותם נעדרו מהסקר, וגם בלעדיהם התוצאות היו מובהקות.
- תשובה 3: התשובה מחזקת את המסקנה. מדובר על ניסוי דומה בו התקבלו תוצאות דומות.
- תשובה 4: התשובה מחלישה את המסקנה. עובדה זו הופכת בין הסיבה לתוצאה. אין זה נכון שמשחק בלגו תורם לחשיבה אנליטית אלא בדיוק להפך, אנשים אשר מראש הם בעלי חשיבה אנליטית אוהבים לשחק בלגו.